

בש"פ 7892/22 - אברהם סולטנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7892/22

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: אברהם סולטנה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
בתיק מ"ת 50894-07-22 מיום 30.10.2022 שניתנה
על ידי כב' השופטת אפרת פינק

תאריך הישיבה: כ"ט בחשון התשפ"ג (23.11.2022)

בשם העורר: עו"ד ירון גיגי
בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת א' פינק) במ"ת 50894-07-22 מיום 30.10.2022, בגדרה נקבע כי קיימות ראיות לכאורה וקמות עילות מעצר כנגד העורר, ויש להפנותו לשירות המבחן לבחינת חלופת מעצר בטרם קבלת החלטה סופית בעניין מעצרו.

1. עודני נדרש לגופם של דברים, אקדים ואציין כי ענייננו ב"מעצר ביניים" במסגרת הליכי מעצר, שהרי החלטתו של בית משפט קמא מתייחסת רק לרכיב של ראיות לכאורה, רכיב אחד מני שלושה רכיבים של החלטה בעניין מעצר עד לתום ההליכים (ראיות לכאורה - עילת מעצר - חלופת מעצר). בימים כתיקונם, לא הייתי נדרש לערר כגון דא, אלא בנסיבות חריגות, והיה מקום להמתין עד שבית המשפט ישלים את מלאכתו. זאת, מן הטעם הבא:

"טיעוני בא-כוח העורר נוגעים כל כולם לעצמת הראיות, ואולם גם אם יתקבלו טיעונים אלו במלואם, אין בהם כדי להביא למסקנה שלא קיימות כלל ראיות לכאורה בעניינו של העורר, אלא לכל היותר לקביעה בדבר קיומה של חולשה ראייתית במסכת הראייתית. כידוע, עניין זה אינו יכול להצדיק במקרה הרגיל דיון בערר בטרם התקבלה החלטה סופית בבקשה למעצר עד תום ההליכים - החלטה העשויה ליתר את הבחינה של עצמת הראיות" (החלטת השופט ע' גרוסקופף בבש"פ 2860/22 שבתאי נ' מדינת ישראל (24.5.2022)).

הדעה הרווחת היא, ש"ראוי לערכאת הערעור משיקולים מעשיים של יעילות הדיון וחסכון במשאבי שיפוט שלא להיעתר לעררים מעין אלה" (החלטתי בבש"פ 6347/15 רזק מנאע נ' מדינת ישראל (24.9.2015); וראו גם החלטתי בבש"פ 5518/13 חמזה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.8.2013); החלטתה של השופטת ד' ברק-ארז בבש"פ 5833/15 צוברא נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (10.9.2015); החלטת השופט י' דנציגר בבש"פ 6547/17 יוחנן אסרס נ' מדינת ישראל (23.8.2017)). לסקירת הדעות השונות בנוגע ל"מעצר ביניים" ראו החלטת השופט מ' מזוז בבש"פ 2269/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-9 (5.4.2015)).

2. אלא שהימים אינם כתיקונם. שירות המבחן כמעט קורס תחת העומס המוטל עליו, נוכח המחסור בקציני מבחן. תסקירי מעצר מוגשים כחודשיים, ולעיתים אף יותר, לאחר הפניית הנאשם לקבלת תסקיר מעצר (המצב בכל הנוגע לתסקיר לעונש אף גרוע יותר). השטח "זועק", ובמצב שנוצר, תקופת הזמן עד להגשת תסקיר המעצר הופכת לפקטור בעל משקל בשיקולי הצדדים, והמקרה שלפנינו אך יוכיח. נאשמים שהיו נכונים להכיר בקיומן של ראיות לכאורה, הופנו באופן מיידי לקבלת תסקיר מעצר, ואילו העורר שלפנינו, אשר כופר בקיומן של ראיות לכאורה כנגדו, הופנה לקבלת תסקיר רק לאחר מספר חודשים, לאחר שבית משפט קמא קבע כי קיימות ראיות לכאורה. התסקיר בעניינו של העורר אמור להתקבל ביום 12.12.2022, קרי, למעלה מחמישה חודשים לאחר שהעורר נעצר, ומי לידינו יתקע כי שירות המבחן לא יעתור לקבלת ארכה.

3. המחסור הנוכחי בקציני שירות מבחן מצריך גם שינוי בהתנהלות בית המשפט. יש לשקול היטב אם יש טעם בהפניית נאשם לקבלת תסקיר שירות מבחן, ועל אחת כמה וכמה שיש לנהוג בחסכנות בהפנייתו לתסקיר משלים. דברים שאמרתי בעבר מקבלים כיום משנה תוקף:

"דומה כי ברבות השנים הזמנת תסקיר מעצר הפכה לנורמה כמעט בכל תיק מעצרים. מספר תסקירי המעצר הולך וגדל בעוד התקנים של שירות המבחן אינם גדלים בהתאמה, ומטבע הדברים יש לכך מחירים נלווים: יותר זמן נדרש להכנת תסקיר מעצר ושירות המבחן נדרש לבקש ארכות בעוד הנאשם ממתין במעצר; לחץ הזמנים אינו מאפשר להרחיב ולהעמיק בבדיקה במקרים המתאימים; תסקירי המעצר באים על חשבון תסקירי עומק לצורך גזירת העונש ועוד.

[...]

על רקע האמור לעיל, ניתן לסכם ולהצביע על שלושה אבות-טיפוס של בקשות למעצר עד תום ההליכים:

(-) מקרים בהם ברי כי חלופת מעצר לא תסכון - אין טעם להזמין תסקיר שירות מבחן.

(-) מקרים בהם על-פניהם ניתן להסתפק בחלופת מעצר שניתן לעמוד על טיבה בבית המשפט - אין טעם להזמין תסקיר שירות מבחן. אבהיר. לעיתים המעשה והעושה הם כאלה שבית המשפט מתרשם כי ניתן להסתפק בחלופת מעצר. פעמים רבות בית המשפט עצמו יכול לבחון את טיב החלופה ולעמוד על קנקנם של המפקחים והערבים. אלא שבהאינדא, ההסתמכות 'האוטומטית' על שירות המבחן גורמת לכך שבית המשפט משהה את החלטתו עד לקבלת תסקיר מעצר, ובכך נמצאנו מאריכים מעצרו של הנאשם שלא לצורך.

(-) מקרים בהם לא ברור אם חלופת מעצר תסכון או שבית המשפט מתקשה לעמוד על קנקנה של החלופה הקונקרטי - יש להזמין תסקיר שירות מבחן. המדובר במקרים הנופלים לשני השלבים, על פי תורת הדו-שלביות עליה עמדנו לעיל. יש שבית המשפט מתקשה להחליט אם נוכח נסיבות המעשה והעושה ניתן בכלל להסתפק בחלופת מעצר, או שבית המשפט סבור כי ניתן להסתפק בחלופת מעצר אך מתקשה להעריך את החלופה הקונקרטי המוצעת. מקרי ביניים אלה, הם המקרים בהם, לטעמי, ראוי להפעיל את שירות המבחן.

אמרנו דברים שאמרנו כדי להזכיר נשכחות ולהבהיר כי תסקיר המעצר, שנועד להיות כלי מסייע בידי בית המשפט, אינו בבחינת תסקיר-חובה. כפי שלבית המשפט שיקול דעת אם לאמץ או לדחות את המלצת התסקיר, כך יש לבית המשפט שיקול דעת אם להורות מלכתחילה על הזמנת תסקיר אם לאו" (בש"פ 27/15 עלי יונס נ' מדינת ישראל ((15.1.2015)).

4. על בית המשפט לתרום אפוא את חלקו בצמצום העומס על שירות המבחן. אך לא ניתן ולא צריך לוותר על שירותיו הטובים של שירות המבחן, שהוא יד ימינו של בית המשפט וכ"פיקד בית המשפט" פועל על מנת להניח בפניו תמונה מלאה ככל שניתן של הנאשם והמפקחים המוצעים על ידו. מדברים אנו גבוהה גבוהה בזכויות נאשמים, אך זכויות עולות כסף, ואם אין קמח אין זכויות, ואם יש חוסר בקציני שירות מבחן - התוצאה המיידית היא שיותר נאשמים מבלים יותר זמן במעצר; מוגשות יותר בקשות לעיון חוזר; ומוגשות יותר בקשות ב"מעצרי ביניים". לתשומת לב הנוגעים בדבר.

על רקע האמור לעיל, בחרתי לחרוג ממנהגי, ולבחון את הערר לגופו, הגם שמדובר ב"מעצר ביניים", ומבלי שהדבר יהווה תקדים לבאות.

5. נגד העורר ושבעה אחרים הוגש כתב אישום בן שני אישומים, המייחס לעורר עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); סחיטה באיומים שהביאה לכדי מעשה בצוותא חדא, לפי סעיף 428 לחוק; עשיית פעולה ברכוש במטרה להסתירה או להסוותה, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); ועשיית פעולה ברכוש אסור, לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון.

6. כתב האישום סבוך למדי, וניתן לתמצתו בשורה אחת: העורר פנה לאנשי העולם התחתון, אנשי זרוע וארגוני פשע, על מנת שיסייעו לו לגבות חוב.

ואלה הנפשות הפועלות על פי כתב האישום וחומר הראיות:

חברה קבלנית בשם "מחאמיד תאופיק - חברה לבניין ופיתוח בע"מ" (להלן: החברה), נכנסה להליכי חדלות פרעון בעקבות קריסתה הכלכלית. לחברה חובות בהיקף של עשרות או מאות מליוני שקלים.

המתלוננים הם הבעלים והמנהלים של החברה: תאופיק - נשיא החברה וארבעת בניו והם: אחמד - יו"ר הדירקטוריון; מחמוד - מנכ"ל החברה; אבראהים וחסן - מנהלים; ומוחמד - מנהל החשבונות ובנו של אחמד. המתלוננים חשו מאוימים, ובהודעות שנגבו מהם ובתשאולים שנערכו להם הובע על ידם חשש מפני העבריינים שבאו לגבות את החובות.

בבעלותו ובניהולו של העורר (הוא המשיב 6 בבקשה למעצר עד תום ההליכים) עסק לניכיון שיקים בשם "סהר רון שקד בע"מ".

בבעלותו ובניהולו של המשיב 7 (להלן: חן) עסק לניכיון שיקים בשם "חן שירותים פיננסיים מומי (2016) בע"מ".

יואל וג'ימה (להלן: יואל) הוא קבלן משנה של החברה המקיים עמה עסקים באמצעות עסקו. אקדים ואומר כי יואל הוא עד מפתח בפרשה, וככל הנראה אינו "קבלן משנה" במובן הרגיל של המילה, אלא קבלן כוח אדם, שכל הנראה קיבל שיקים של החברה, שאותם פרט בצ'ינג'ים, בין היתר, בעסקיהם של העורר ושל חן. ברי כי יואל הוא בעל עניין, כמי שחב כסף לעורר לצד המתלוננים, והוא נעצר בשעתו ונחקר כאחד החשודים.

אשרף אבו לטיף הוא קרוב משפחה או ידיד של המתלוננים, שנחלץ לעזרתם ושילם עבורם לעורר.

המשיבים 1-5 והמשיב 8 הם, כפי שנטען בכתב האישום, גובי חובות המשתייכים למשפחות "בעלות מוניטין" בתחום הגבייה, כמו משפחת חרירי.

עאדל כראג'ה (להלן: עאדל) - מי שהמתלוננים פנו אליו על מנת שישמש כ"מגשר" בינם לבין מי מהמשיבים, ככל הנראה על מנת שהמוניטין שלו ישמש כ"משקל נגד" למוניטין של הנאשמים 1-5 ו-8.

7. החברה נקלעה לחדלות פירעון, וביום 16.12.2021 הורה בית המשפט המחוזי בחיפה על עיכוב ההליכים המשפטיים נגדה וניתן צו איסור דיספוזיציה על נכסיה. לפי המיוחס בכתב האישום, יואל קיבל מהחברה תשלום במסגרת פעילותה העסקית עובר ליום הקובע, בשיקים הנושאים תאריך פירעון נדחה. יואל ניכה את השיקים, בין היתר, באמצעות משרדיהם של העורר וכן, וקיבל את תמורתם בניכוי עמלה. שיקים אלה חוללו בהיעדר כיסוי, כך שביום הקובע העורר החזיק בעשרה שיקים של החברה, ובשני שיקים של חברה נוספת שבבעלות המתלוננים, וכן החזיק בשלושה שיקים של החברה שנמסרו ליואל לניכיון, ובשלושה עשר שיקים נוספים של החברה שאחרים ניכו. בשורה התחתונה, סך החוב הנטען של החברה לעורר עמד על כ-2.6 מיליון ₪ (להלן: החוב), וחוב החברה לחן עמד על כ-2.9 מיליון ₪. כאמור, על רקע הקשיים הכלכליים שאליהם נקלעה החברה ומצבה המשפטי, לא היה ביכולתה לפרוע את חובותיה.

כתב האישום ייחס לעורר ולמשיבים האחרים קשירת קשר לסחוט באיומים את המתלוננים, על מנת שאלו יפרעו את חובותיהם לעורר ולחן. בכתב האישום נטען כי כתוצאה ממעשי הסחיטה המתלוננים העבירו לשניים כספים במספר פעימות.

8. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביקשה המדינה להורות על מעצרו של העורר ושל המשיבים האחרים עד לתום ההליכים נגדם. בבקשה נטען לקיומן של ראיות לכאורה בעניינו של העורר וכן לקיומן של עילות מעצר של מסוכנות וחשש לשיבוש הליכי משפט.

9. ביום 30.10.2022 ניתנה ההחלטה מושא הערר שלפניי. בית המשפט קבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית באשר למעורבות העורר בעבירות של סחיטה באיומים וקשירת קשר. אסקור בתמצית את האירועים שבהם העורר היה מעורב לכאורה, כפי שעולה מהחלטת בית משפט קמא:

הפגישה הראשונה (פסקאות 18-20 להחלטה): על פי עדויות שנמסרו על ידי המתלוננים, ביום 16.12.2021 יואל והנאשם 3 הגיעו למשרדי החברה באום אל פאחם, על מנת להניע את המתלוננים לשלם את חובותיהם. לאחר שהציגו את דרישת החוב בפני שניים מהמתלוננים, עזבו את המקום. ממצאי תקשורת מאשרים לכאורה את קיומה של הפגישה, שכן השניים אוכנו יחד עם אחד מהמתלוננים במשרדי החברה. כשעה לפני הגעת השניים למשרדים, שלח יואל את מיקום ביתו של הנאשם 3 לעורר, ומחקירת יואל עלה כי העורר ענה שהינו בחוץ. לאחר הפגישה, הן יואל והן העורר אוכנו באזור כפר קאסם, ומיואל נמסר כי "בהחלט יש מצב שרצה (העורר - י"ע) לשבת איתי ועם הנאשם 3". כמו כן, בסמוך לפגישה ביקש העורר מהנאשם 3 להתקשר אליו.

הפגישה השנייה (פסקאות 21-23 להחלטה): על פי המיוחס בכתב האישום, לאחר שנודע למתלוננים כי הנאשם 1 מעורב ובשל חשש מפניו, כמי שמשתייך למשפחת חרירי, הם פנו לעאדל על מנת שסייע להם בהסדרת החובות. משכך, פגישה נוספת התקיימה ביום 30.12.2021 במשרדו של עבד כארג'ה (להלן: עבד) ובנוכחותו של עאדל. מלבד העורר, נכחו בפגישה נאשמים נוספים וחלק מהמתלוננים, ובמהלכה המתלוננים טענו כי ליואל חוב מוקדם כלפיהם. בשלב מסוים בפגישה התלהטו הרוחות וזו הופסקה תוך שנקבע כי תתקיים פגישה נוספת בעניין. העורר הכחיש את השתתפותו בפגישה (הודעתו מיום 14.7.2022), אולם ממצאי תקשורת איכנו אותו באזור בסמוך למועד שבו התקיימה. כמו כן, יש התכתבויות בין העורר לחן לפני הפגישה, ובין היתר, ביום 28.12.2021 שלח העורר לחן הודעה כי מתוכננת פגישה בעניין; וביום הפגישה, כמענה לבקשת עזרה מצד חן, העורר השיב "בטיפול אני אצלם" וחן משיב לו "ממש ממש תודה [...] תציל אותי". לטעמי, יש בכך כדי להוכיח לכאורה כי העורר השתתף באותה פגישה וטיפול גם בהסדרת החוב של החברה כלפי חן.

הפגישה השלישית (פסקאות 24-27 להחלטה): ביום 13.1.2022 התקיימה פגישה נוספת במשרדו של עבד ובנוכחותו של עדל, העורר, וחלק מהמתלוננים והנאשמים האחרים. באותה פגישה, המתלוננים הסכימו להעביר לעורר סכום של 2,600,000 ₪ בפריסה חודשית של 200,000 ₪. עוד סיכמו כי חן יגיש תביעת חוב נגד החברה וחובו של יואל יקוזז מהחוב הכולל. העורר הכחיש את השתתפותו אף בפגישה זו, אך מחקרי התקשורת מלמדים כי יואל והעורר שוחחו ביניהם ביום 12.1.2022, יום קודם לאותה הפגישה, וכי העורר אוכן במועד הפגישה באזור שבו התקיימה, יחד עם עבד, יואל ושניים מהמתלוננים. אף אין חולק כי הסדר התשלומים החל לצאת אל הפועל, והעורר קיבל מאשרף, בשמם ומטעמם של המתלוננים, שלושה תשלומים של 200,000 ₪ כל אחד. החל מחודש מרץ 2022, נרשמו בצ'יינג' של

העורר (בכרססת של יואל), שיקים בסכום של כ-600,000 ₪. העורר הפנה את אשרף גם לצ'יינג' אחר לניכוי סכומים נוספים בסך של כ-100,000 ₪. העברות כספים אלו בוצעו החל מחודש מרץ 2022, והסתכמו לכדי 600,000 ₪. על כך ניתן ללמוד מהתכתובת בין העורר לבין המתלוננים. כך, ביום 10.3.2022 עדכן העורר כי "עכשיו אשרף הביא לי את הצ'ק של ה-200,000, שוקראן, אני קיבלתי שני תשלומים"; מעדכון נוסף מצידו של העורר לאחד המתלוננים כי קיבל 200,000 ₪ נוספים ביום 7.4.2022; ומגרסאות שמסרו המתלוננים באשר להעברת הכספים.

הפגישה הרביעית (פסקאות 28-31 להחלטה): לפי כתב האישום, ביום 19.2.2022 התקיימה פגישה נוספת. הנאשם 5 ושניים נוספים (שזהותם אינה ידועה), הגיעו למשרדי החברה. הנאשם 5 הזדהה בפני שניים מהמתלוננים וטען בפניהם כי הוא שותפו של חן המגיע לגבות חובות בשמו. עוד ביקש להיפגש עם אחד מהמתלוננים שלא נכח במקום, ומסר כי כדאי לו ליצור קשר טלפוני עם העורר וחן. נקבע כי הראיות שמהן ניתן ללמוד על פגישה זו הינן גרסאות המתלוננים שנכחו במשרדי החברה בעת האירוע; והודעתו של חן שבמסגרתה מסר כי הוא פועל באמצעות העורר, שכן העורר הינו "חבר מקורב", וזאת "בדרכים לגיטימיות".

הפגישה החמישית (פסקאות 39-40 להחלטה): ביום 21.3.2022 התקיימה פגישה נוספת שבמהלכה, אחמד, אחד המתלוננים, הסכים לשלם סכום של 500,000 ₪ מכיסו הפרטי לנאשמים 1-3, בשני תשלומים, לפרעון חובות החברה כלפי העורר וחן. בהתאם, מספר ימים לאחר מכן הגיעו הנאשמים 1-3 למשרדי החברה וקיבלו מהמתלונן 200,000 ₪ במזומן. הראיות התומכות בפגישה זו הינן גרסתו של המתלונן אחמד; ואיכונים המעידים על נוכחותם של הנאשם 1 ושניים מהמתלוננים באזור בעת הפגישה. אציין כי לגבי פגישה זו אין אינדיקציה ישירה הקושרת אליה את העורר, למעט אותן אמירות של הנאשמים 1-3.

הפגישה השישית (פסקאות 41-44 להחלטה): פגישה שישית התקיימה ביום 27.3.2022 בג'לג'וליה, בתיווך של מחמוד אגבאריה, לאחר שאשרף פנה אליו לקבלת סיוע. בפגישה נכחו העורר, חן, אשרף ונאשם נוסף, וכן שניים מהמתלוננים. לאחר כחודש ממועד הפגישה, ולפי הנחיותיו של העורר, הועבר לחן סכום של 150,000 ₪ במזומן, שנרשם בכרססת של חברת ז.ז.ס. עבודות בניין בצ'יינג' שבבעלותו. העורר הכחיש את השתתפותו בפגישה, אך הוא אוכן באזור יחד עם אחרים במועד שבו התקיימה; באותו יום התכתב העורר עם חן, שאל אותו מתי הוא מגיע, וכן אוכן עמו במספר נקודות בג'לג'וליה. עוד ניתן ללמוד על האירוע מגרסתו של העורר שמסר כי סייע לחן בקבלת 150,000 ₪, ומגרסתו של חן שמסר כי העורר פעל כגובה החוב עבורו וקיבל 150,000 ₪ שנרשמו בכרססת של חברת ז.ז.ס.

הפגישה השביעית (פסקאות 45-48 להחלטה): פגישה נוספת נערכה ביום 29.3.2022, בה נכחו העורר ואחרים והוסכם שהמתלוננים ישלמו 500,000 ₪ וכי תתקיים פגישה נוספת. בהתאם לכך המתלונן אחמד העביר לנאשם 1 סכום של 300,000 ₪. על הפגישה ניתן ללמוד מהראיות הלכאוריות הבאות: תשאול שניים מהמתלוננים, גרסתו של המתלונן אחמד, הודעתו של יואל, ומחקרי תקשורת הכוללים את איכונו של העורר ואחרים בג'לג'וליה ובכפר קאסם.

ההודעות המאיימות (פסקאות 49-52 להחלטה): לפי כתב האישום, ביום 28.2.2022 הנאשם 1 שלח למתלונן אחמד הודעה ובה דברי איום; במהלך חודש מאי 2022 ניסה לתאם פגישה עם המתלונן לשם דרישת תשלום החוב; וביום 26.5.2022 שלח הודעה מאיימת נוספת. ההודעות הכילו אמירות מאיימות, ובין היתר, "יש לנו התחייבויות לא רוצים להגיע למצבים שלא נרצה ונשארים ילדי אותו ישוב"; "אחי אנחנו לא רוצים להציק אחד לשני כי אנחנו שכנים ובני



עיר אחת אתה מבין מספיק.. תיצור קשר איתי אחי עוד הלילה ואם תיצור איתי קשר אתה מבין מספיק"; "אחרי שני, דקה לא אחכה ובעזרת ה' שלא תביא לעצמך כאבי ראש כי נראה שכואב לך הראש".

הפגישה השמינית (פסקאות 53-57 להחלטה): לפי כתב האישום, ביום 11.6.2022 הגיעו חלק מהנאשמים ואחרים למשרדי החברה כדי לגרום למתלוננים להמשיך לשלם את החוב. הפגישה כולה מתועדת חזותית וקולית בסרטון, ובכתב האישום מתואר כי הנאשמים 2, 3, ו-8 יצרו אווירה מאיימת במשרדים על מנת להטיל אימה על המתלוננים; כי הציגו מצג שווא לפיו ישנו גורם נוסף המנחה אותם בפעולותיהם; כי הדברים שנאמרו מהווים דברי איום ובין היתר "תיזהר על החבורה שלך", "אין דרך אחרת מלבד זאת, אתה לא השארת דרך אחרת", ו"שמור על הילדים שלך". אציין כי פגישה זו אמנם אינה מיוחסת לעורר ולא צוין כי היה מעורב באירוע, אך מדברים של המתלונן אחד, שמציין בפני הנאשמים הנ"ל כי הנאשם 5 "הביא לי חן זה, וכן זה הביא לי גם את אבי סולטן הביא לי זה..". אנו למדים כי מבחינת המתלוננים העורר קשור לנאשמים האחרים.

אירועי הירי (פסקאות 58-60 להחלטה): כתב האישום מתאר מספר אירועי ירי לעבר בתיהם של המתלוננים, שהעריכו כי הירי בוצע על ידי מי מהנאשמים בשל סמיכותו לאירועים אחרים שהתרחשו. עם זאת, אין חולק כי אין ראיות הקושרות את העורר או מי מהנאשמים לירי.

10. בית משפט קמא קבע בהחלטתו כי הפגישות, השיחות, ההודעות וההתכתבויות המאיימות שבהן נטל חלק העורר, וכן העברות הכספיים שבוצעו על ידי החברה לעורר בסך כולל של 600,000 או 700,000 ₪, והעברת הכספים בסכום של 150,000 ₪ לחן באמצעות העורר שסייע לו בגביית החוב - כל אלו מהוות תשתית ראייתית לכאורית לביצוע העבירות של קשירת קשר וסחיטה באיומים. עוד נקבע כי על אף שלא כל פניה שנועדה לעקוף את בית המשפט של חדלות פירעון היא בגדר סחיטה באיומים, כל המתואר לעיל נעשה כדי להלך אימים על המתלוננים; כי העורר היה מעורב לא רק בגביית חובו שלו אלא גם בגביית חובותיהם של חן ויואל; כי הכחשת העורר את נוכחותו בחלק מהמפגשים שבהם נכח לכאורה מלמדת על ניסיונו להסתיר את מעורבותו; וכי במרבית הודעותיו שמר העורר על זכות השתיקה.

11. באשר לקיומן של עילות מעצר, נקבע כי בהינתן קיומה של תשתית ראייתית לכאורית לביסוס העבירות של סחיטה באיומים וקשירת קשר, קמות עילות מעצר של מסוכנות וחשש לשיבוש הליכי משפט, ועוצמתן גבוהה; וכי על אף שמעורבותו של העורר בביצוע האיומים פחותה, לחובתו ארבע הרשעות בעבירות של מתן אמצעים לביצוע פשע, תקיפת בת זוג, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, היזק לרכוש במזיד, ניסיון לגניבה והתפרצות לבנין שאינו בית מגורים. עם זאת, עברו הפלילי ישן (עבירה אחרונה בשנת 2006).

לנוכח האמור לעיל, העורר הופנה לקבלת תסקיר משירות המבחן באשר לחלופת מעצר בעניינו, בטרם קבלת החלטה סופית.

12. כאמור, על החלטת בית המשפט לפיה קיימות ראיות לכאורה נגד העורר, נסב הערר שלפני.



בתמצית, בערר נטען כי העורר הגיע באופן עצמאי ובדרכי נועם להסדר תשלומים עם המתלוננים, ללא צורך במתווכים בעלי זרוע, ומבלי להידרש לאיומים ולסחיטה. על כך ניתן ללמוד, בין היתר, מהתכתובת בינו לבין מי המתלוננים. נטען אפוא כי התשלומים לעורר נעשו בהסכמה ומרצונם של המתלוננים להסדיר את החוב מולו; כי הראיות המלמדות על איומים ולחצים שהופעלו על המתלוננים, שנעשו על ידי אחרים עבור נושים אחרים ואין לעורר כל קשר לעניין; וכי הלכה למעשה החוב של החברה כלפי העורר היה גבוה יותר. זאת, מאחר ששיקים בסכום נוסף של 1.2 מיליון ₪ שנמשכו על ידי החברה לפקודת חברה בשם קפדוקיה, ונוכו בצ'יינג' של העורר לא כובדו אף הן. חוב זה, אף הוא סולק בהסדר חוב "פרטי" שביצעה החברה שלא במסגרת הליכי חדלות פרעון. עוד נטען כי הראיות מלמדות על מורכבות החובות בין יואל ובין החברה ועל כך שהמחלוקות המשפטיות ביניהם לא יכלו להתברר בבית המשפט, שכן חובות החברה ליואל לא היו בגין שכר עבודה כקבלן משנה אלא בגין מעשי מרמה והלבנת הון שביצע עבור החברה. עוד נטען כי מאחר שהחובות מול יואל ומול חן לא הוסדרו, הנאשמים המשיכו לפנות למתלוננים, גם באמצעות אנשים מטעמם, אך ללא קשר לעורר; כי הכספים שנמסרו במזומן לידי הנאשמים 1-3 לא ירדו מחובה של החברה לעורר; וכי עברו הפלילי של העורר ישן והעבירה האחרונה הינה משנת 2006.

בשורה התחתונה, נטען כי שגה בית המשפט עת שהתנה את האפשרות לשחרורו של העורר בקבלת תסקיר שירות המבחן, המצוי בעומס רב ועשוי לעבור זמן רב עד אשר זה יתקבל.

13. דין הערר להידחות.

אקדים ואומר כי לא יכולה להיות מחלוקת על כך שהעורר הבין היטב כי הסדרי התשלום בינו לבין החברה והמתלוננים נעשים שלא במסגרת הליכי חדלות הפרעון של החברה, ויש בהם משום העדפת נושים. במקום לנקוט בדרך המלך ולהגיש תביעת חוב למפרק החברה, העורר בחר לגבות את חובו במסלול עוקף הליכי בית משפט.

14. אין חולק שהמתלוננים שילמו לעורר בשיקים ובמזומן סכום של כ-700,000 ₪; שילמו לחן סכום של 150,000 ₪, בתיווך ובסיוע של העורר; ושילמו גם לחלק מהנאשמים האחרים. האיומים שהופנו כלפי המתלוננים, הפגישה המצולמת ביום 11.6.2022, ההודעות והתשאולים של המתלוננים - כל אלה מעידים על כך שהמתלוננים חשו מאוימים ונסחטים על ידי משפחות פשע, והתשלומים ששולמו על ידם לעורר, כ"נושה מועדף" על פני נושים אחרים, שולמו כתוצאה מהאיומים שהופנו כלפיהם ולא כהסדר תשלומים בין חייב מרצון לנושה מרצון.

העורר עצמו לא "לכלך" את ידיו ולא איים במפורש על המתלוננים. השאלה העיקרית הצריכה לענייננו היא אם העורר היה מודע לאיומים שהפנו הנאשמים האחרים כלפי המתלוננים, ואם אלה פעלו בשליחותו ועל דעתו.

15. לטעמי, ממכלול הראיות עולה כי העורר היה מודע לכך שבעלי זרוע, בדמות הנאשמים 1-5 ואחרים, פעלו על מנת לגבות מהמתלוננים את חובם כלפיו. כך עולה מהפגישות שתוארו לעיל בהחלטת בית משפט קמא, וכך עולה מראיות נוספות, שאת חלקן אציג להלן:

(-) ההתכתבויות בין העורר לבין הנאשם 3. כך, בהתכתבות מיום 19.1.2022, כותב העורר לנאשם 3: "בוקר טוב אחי היום אתה דואג לי כמו שסגרנו. חאלס"; בהתכתבות מיום 23.1.2022: "יום ראשון אתה מביא לי מזומן לא

צ'קים וגם אתה מביא לי עוד 150,000 על העבודה של הצ'קים"; בהתכתבות מיום 12.5.2022: "מה עם הכסף שלי".

(-) אשרף סיפר בתשאל כי פנה לאחד בשם אבו יחיא (מחמוד חרירי) בנוגע לחוב של העורר, וכי התקיימו מפגשים בביתו של הנ"ל בג'לג'וליה שבהם נכח העורר.

(-) אחמד ציין באחת ההתקשרויות כי אינו יודע אם עליו להסדיר את חובו לעורר או שלמיטב הבנתו עליו להתנהל מול הנאשם 1.

(-) חן מבקש מהעורר לשלוח לו את המספר של "החבר" ובתשובה העורר מעביר לו את מספר הטלפון של נאשם 5, אחד מבעלי הזרוע שהפנו איומים כלפי המתלוננים.

(-) העורר הכחיש מפגשים משותפים שהיו לו עם המתלוננים ועם יואל, למרות איכוני הטלפון הסלולרי שלו וראיות נוספות בדמות הודעות שנגבו מהמתלוננים, מאשרף ומיואל, המעידים על קיומם של אותם מפגשים.

(-) העורר בחר בשלב מסוים לשמור על זכות השתיקה. בעימות שנערך בינו לבין יואל, הפסיק העורר בשלב מסוים את העימות, אטם את אוזניו והכריז כי אינו מוכן להמשיך לשמוע את שקריו של יואל. לא למותר לציין כי את מספר הטלפון של יואל העורר שמר ברשימת אנשי הקשר תחת השם "יואל וג'ימה אבו עלי", שהוא כינויו של נאשם 3. יואל הוא אחד מהעדים המרכזיים בתיק, ובהודעותיו ובעימות עם העורר הוא מפליל את העורר כגורם שמניע בעקיפין את מהלך העניינים. כפי שצוין לעיל, ליואל אינטרסים משל עצמו, אך לא זה השלב לקביעת מהימנות.

16. בשלב זה, יש אפוא ראיות לכאורה כנגד העורר. עם זאת, אין להוציא מכלל אפשרות כי לאחר שהעורר פנה אל מי מהנאשמים בעלי הזרוע לסייע לו בגביית החוב, הדברים יצאו משליטתו, ואותם נאשמים הפכו עצמם ל"שותפים" לחוב. כך, מספר המתלונן מוחמד, כי חן אמר לו ש"החוב לא אצלי החוב תדבר עם אדם" (נאשם 5 - י"ע). בשיחות בין הנאשמים 1 ו-3, מתבטא נאשם 3 כי "אף אחד לא יקבל שקל אם נצא מהעניין"; "זה הכסף שלי"; והשניים מתבטאים באופן שניתן להבין כי אין דעתם נוחה מהתחמקותו של העורר ש"סגר" את הסיפור בלעדיהם: "מי זה שיכנס לעניין שלנו גבר, מי יכנס לעבודה שלנו גבר [...] אנחנו לא רוצים שיהרוס לנו את העניינים, אבי סולטנה אמר [...] אני סגרת את הסיפור".

ואכן, בהקלטת שיחה בין הנאשם 1 לבין העורר (שיחה ששלח הנאשם 1 לנאשם 3), נשמע העורר כמי שמתגונן או מאשר כי מבחינתו העניין הוסדר "מחמוד התקשר אלי לפני שעתיים אומר לי שאתה שלחת לשם אנשים שידברו בשם שלך, אמרתי לו ולאק מחמוד נראה לך? הסיפור שלי גמור מה יש לי לדבר עליו. גמור הסיפור שלי, אני גם קבלתי שני תשלומים כבר [...] לא יודע אני לא מעניין אותי חן אחי, מעניין אותי עצמי [...] אני גם קבלתי שתי תשלומים אני מה אכפת לי [...] אתה גמרתי לי את הסיפור שלי אז שישבנו נגמר". משיחה זו ניתן ללמוד כי העורר הסתייע ב"שירותיו הטובים" של נאשם 1 שבעזרתו עלה בידו "לגמור את הסיפור" (השיחה נערכה לאחר ששולמו לעורר שני תשלומים של 200,000 ₪ בהתאם להסדר התשלומים). נראה כי הדבר עורר את חמתם של הנאשמים 1 ו-3 אשר מכנים את העורר "המזדיין שמשחק עם שני פרצופים" ומסכימים ביניהם שאף אחד אחר לא יכנס לעניין: "מי יכנס לעבודה שלנו גבר".

17. אך גם אם אניח לזכותו של העורר כי הדברים יצאו משליטתו, הרי שדי בחומר הראיות כדי להעיד לכאורה על כך שהעורר הוא שהזמין את הנאשמים האחרים להיכנס לתמונה, והכל מתוך ידיעה והבנה כי יש במוניטין שלהם כדי "לשכנע" את המתלוננים לסלק את חובם כלפיו.

18. משהגענו למסקנה זו, נותר לבחון אם יש מקום להורות על חלופת מעצר. כאמור, בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר בעניינו של העורר, תסקיר אשר אמור להיות מוגש לבית המשפט ביום 12.12.2022. בנסיבות אלו, איני רואה מקום לקבוע מסמרות בנושא זה, ובית משפט קמא יפעל כחוכמתו, וזאת בתקווה כי תסקיר המעצר אכן יוגש במועד שנקבע.

ניתנה היום, ד' בכסלו התשפ"ג (28.11.2022).

שׁוֹפֵט
